

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולמן בן הרב ישראל זצ"ל

האיסור לראות את ארון הברית

(נ"ד א') רב יהודה רמי: כתיב "וַיֵּרְאוּ רָאשֵׁי הַבְּדִים", וכתיב "וְלֹא יֵרְאוּ הַחוּצָה"¹, הא כיצד? נראין ואין נראין.

תניא נמי הכי: "וַיֵּרְאוּ רָאשֵׁי הַבְּדִים", יכול לא יהו זזין ממקומן? תלמוד לומר "וַיֵּאָרְכוּ הַבְּדִים". יכול יהו מקרעין בפרוכת ויוצאין? תלמוד לומר "וְלֹא יֵרְאוּ הַחוּצָה". הא כיצד? דוחקין ובולטין ויוצאין בפרוכת, ונראין כשני דדי אשה, שנאמר "צָרוּר הַמֵּר דּוֹדֵי לִי בֵּין שְׂדֵי יְלִין".

אמר רב קטינא: בשעה שהיו ישראל עולין לרגל מגללין להם את הפרוכת, ומראין להם את הכרובים שהיו מעורים זה בזה, ואומרים להן: ראו חיבתכם לפני המקום כחבת זכר ונקבה.

מתיב רב חסדא: "וְלֹא יֵבְאוּ לְרֵאוֹת פְּבַלְע אֶת הַקֹּדֶשׁ (ומתו)"², ואמר רב יהודה אמר רב: בשעת הכנסת כלים לנרתק שלהם!

אמר רב נחמן: משל לכלה, כל זמן שהיא בבית אביה,³ צנועה מבעלה. כיון שבאתה לבית חמיה, אינה צנועה מבעלה.

מתיב רב חנא בר רב קטינא: מעשה בכהן אחד שהיה מתעסק וכו'⁴!

אמר ליה: נתגרשה קא אמרת, נתגרשה, חזרו לחיבתה הראשונה.⁵

במאי עסקינן (האי מגללין להן הפרוכת ומראין להן הכרובים)? אי נימא במקדש ראשון, מי הואי פרוכת?! אלא במקדש שני, מי הוו כרובים?!

לעולם במקדש ראשון, ומאי פרוכת? פרוכת דבבי (שכנגד הפתחים, פתח אולם והיכל ובית קדשי הקדשים).

דאמר רבי זירא אמר רב: שלושה עשר פרוכות היו במקדש, שבעה כנגד שבעה שערים (של העזרה), שתיים, אחת לפתחו של היכל ואחת לפתחו של אולם, שתיים בדביר (במקום אמה טרקסין), ושתיים כנגדן בעליה.

רב אחא בר יעקב אמר: לעולם במקדש שני, וכרובים דצורתא הוו קיימי⁶.

¹ מלכים א, ח:ח; וַיֵּאָרְכוּ הַבְּדִים וַיֵּרְאוּ רָאשֵׁי הַבְּדִים מִן הַקֹּדֶשׁ עַל פְּנֵי הַדְּבִיר וְלֹא יֵרְאוּ הַחוּצָה וַיְהִי שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה.

² במדבר, פ' במדבר, ד,כ.

³ באירוסיה, אף ישראל במדבר עדיין לא היו גסין בשכינה. רש"י.

⁴ וראה רצפה משונה מחברותיה, ובא והודיע את חבריו, ולא הספיק לגמור את הדבר עד שיצתה נשמתו, וידעו ביחוד ששם ארון גנוז.

⁵ האי מעשה בבית שני הוה, לאחר שנתגרשו, וחזרו לתחילת חיבתן, שאין גסין זה בזה. רש"י.

⁶ מצוירין בכותל במיני סממנים, או חקוקין בקירות העץ מלפנים מכותלי האבנים. רש"י.

נתיבי הלכה - הדף היומי

השתלשלות ההלכה מהדף
עד השולחן ערוך

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דבליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולמן בן הרב ישראל זצ"ל

שיטות הראשונים

האם האיסור 'ולא יבואו לראות' נוהג לדורות: דעת הרמב"ם שלא נצטוו עליה אלא במדבר, ואינה נוהגת לדורות. ולכן אין למנותה במניין המצוות. ורס"ג ובה"ג מנו לאו זה במניין המצוות.⁷

האם האיסור לראות גם שאר כלים: מדברי היראים והמאירי נראה, שאיסור זה נוהג בכל כלי המקדש הנישאים. ומדברי רבי אברהם אבן עזרא, רמב"ן, ורבינו בחיי נראה, שלא זו נאמר רק לגבי הארון.⁸

⁷ וראה השגות הרמב"ן (לספר המצוות). מקורות: רמב"ם (ספר המצוות, שורש ג, ועיי"ש). בה"ג (הו"ד ברמב"ם, שהשיג עליו). רס"ג (ספר המצוות, שהוא בעצם פיוט לחג השבועות, ובו רשימת תריג מצוות בחרוזים). וראה בהרחבה רבה בביאור ר"י פערלא לספר המצוות לרס"ג.

⁸ מקורות: ראב"ע, רמב"ן, רבינו בחיי (במדבר, ד, כ). יראים (סי' שנב, שם מזכיר 'כלי הקודש' באופן כללי). מאירי (נ"ד א', ד"ה זה שנאמר).